Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Чистопольско-Высельская средняя общеобразовательная школа»
Чистопольского муниципального района РТ

«Рассмотрено»	«Согласовано»	«Утверждено»
руководитель ШМО	зам. директора по УР	директор МБОУ «Чистопольско-Высельская СОШ»
________ И.М.Кузнецова	МБОУ «Чистопольско-Высельская СОШ»	________ А.Ю.Чернышева
Протокол № 4	________ Н.Я.Щепеткова	Приказ № 333
от «17» 12 2019 г.	«21» 12 2019 г	от «21» 12 2019 г.

Рабочая программа
по родному (татарскому) языку
(1-4 классы)

Уровень: начальное общее образование
Срок реализации: 2020 – 2024 г.г.

Разработчики: учитель родного (татарского) языка и литературы первой квалификационной категории Вахитова З.А.

Пояснительная записка

Рабочая программа учебного предмета «Родной (татарский) язык» составлена на основе Федерального государственного образовательного стандарта начального общего образования, утвержденный приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 06.10.2009г. № 373 (с изменениями и дополнениями от 26 ноября 2010 г., 22 сентября 2011 г., 18 декабря 2012 г., 29 декабря 2014 г., 18 мая, 31 декабря 2015 г.), Примерной рабочей программы учебного предмета «Татарский язык» для общеобразовательных организаций с обучением на русском языке (одобрена решением федерального учебно-методического объединения по общему образованию (протокол от 16 мая 2017 г. № 2/17), авторы: Р.З. Хайдарова, К.С. Фатхуллова, Г.М. Ахметзянова; Основной образовательной программы начального общего образования МБОУ «Чистопольско-Высельская СОШ» на 2020-2024 гг.»; Положения о рабочей программе учебного предмета, курса в соответствии с ФГОС НОО и ООО в МБОУ «Чистопольско-Высельская СОШ».

Основными целями изучения родного (татарского) языка в общеобразовательной организации являются:

– формирование коммуникативной компетенции в основных видах речевой деятельности (аудирование, говорение, чтение, письмо) в ограниченном круге типичных ситуаций и сфер общения, т.е. способности и готовности учащихся общаться на татарском языке с учетом речевых возможностей и потребностей в устной и письменной формах; формирование умений использовать изучаемый язык как инструмент межкультурного общения в современном поликультурном мире, необходимого для успешной социализации и самореализации;

– развитие личности школьника, его мыслительных, познавательных, речевых способностей, формирование универсальных учебных действий (УУД); ознакомление с доступными учащимся способами и приемами самостоятельного изучения языков и культур, в том числе с использованием новых информационных технологий;

– приобщение учащихся к культуре и национальным традициям татарского народа, создание необходимых условий для формирования таких личностных качеств, как доброжелательное отношение, уважение и толерантность к другим народам, компетентность в межкультурном диалоге.

Основное содержание обучения родному (татарскому) языку в общеобразовательной организации направлено на формирование коммуникативной, лингвистической и социокультурной компетенций учащихся на татарском языке.

Учебный процесс организуется с учетом как общедидактических принципов, так и основных принципов коммуникативной технологии: **принцип обучения общению через общение** (максимальное приближение учебного процесса к условиям естественного общения); **принцип личной индивидуализации** (организация учебного процесса с учетом личных потребностей, пожеланий и индивидуально-психологических особенностей учащихся); **принцип изучения языка на основе активной мыслительной деятельности** (обеспечение практического употребления изученных лексико-грамматических единиц в ситуациях общения с учетом коммуникативной задачи); **принцип функционального подхода к изучению языка (**определение лексико-грамматического материала с учетом коммуникативной цели, необходимости общения и частоты употребления в речи); **принцип учета особенностей родного языка учащихся.** Кроме этого, следует уделять особое внимание **принципу взаимосвязанного обучения видам речевой деятельности.**

Место учебного предмета в учебном плане

Предмет «Родной (татарский) язык» входит в предметную область «Родной язык и литературное чтение на родном языке». Предмет «Родной (татарский) язык» изучается в 1- 4 классах по 2 часа в неделю: 1 класс – 66 часов, 2 класс – 68 часов, 3 класс – 68 часов, 4 класс – 68 часов.

Планируемые результаты обучения

1-4 классы

В соответствии с заданными целями в 1-4 классах планируются личностные, метапредметные, предметные результаты обучения.

К л**ичностным результатам** освоения программы по родному (татарскому) языку относятся:

– духовно-нравственное развитие и воспитание обучающихся, предусматривающее принятие ими моральных норм, нравственных установок, национальных ценностей;

– ценностное отношение к своей малой Родине, к традициям, государственной символике;

– сформированность чувства прекрасного и эстетических чувств на основе знакомства с татарской культурой.

К **метапредметным результатам** обучения родному (татарскому) языку относятся:

– формирование основ умения учиться и способности к организации своей деятельности - умение принимать, сохранять цели и следовать им в учебной деятельности, планировать свою деятельность, осуществлять ее контроль и оценку, взаимодействовать с педагогом и сверстниками в учебном процессе;

– способность к самообразованию и самовоспитанию.

Предметные результаты обучения родному (татарскому) языку в 1-4 классах по каждой изучаемой теме приводятся в тематическом планировании в графе **характеристика основных видов деятельности учащихся.** По видам речевой деятельности предусматриваются следующие результаты:

в говорении

–вести разговор с собеседником, задавая простые вопросы и отвечать на вопросы собеседника: расспрашивать о чём-либо; попросить о чём-либо и отреагировать на просьбу собеседника; начать, продолжить и завершить разговор;

–восприизводить наизусть тексты рифмовок, стихотворений, песен;

–пересказывать услышанный/ прочитанный текст;

–составлять собственный текст по аналогии;

–осознанно строить речевое высказывание в соответствии с коммуникативными задачами;

–выражать суждение относительно поступков героев;

в аудировании

–понимать на слух речь учителя по ведению урока, высказывания одноклассников, небольшие тексты и сообщения, построенные на изученном речевом материале;

–понимать на слух информацию, которая содержится в предъявляемом тексте; определять основную мысль текста; передавать его содержание по вопросам.

в чтении

– соотносить графический образ слова с его звуковым образом;

–соблюдать орфоэпические и интонационные нормы чтения; интонационное выделение знаков препинания;

–извлекать конкретную информацию из прочитанного;

–формулировать простые выводы на основе информации, которая содержится в тексте;

–прогнозировать содержание книги по ее названию и оформлению, содержанию сообщения;

–самостоятельно определить тему, главную мысль; деление текста (сообщения) на смысловые части, их оглавление;

–догадываться о значении незнакомых слов по сходству с русским языком, по контексту.

в письме

–воспроизводить графически и каллиграфически корректно все буквы татарского алфавита (полупечатное написание букв, буквосочетаний, слов);

–соотносить графический образ слова с его звуковым образом;

–отличать буквы от транскрипционных значков; сравнивать и анализировать буквосочетания и их транскрипцию;

–выполнять лексико-грамматические упражнения;

–отвечать письменно на вопросы;

–писать краткое поздравление (с днем рождения, с праздником) с опорой на образец;

–писать по образцу короткое письмо другу, сообщать краткие сведения о себе, запрашивать аналогичную информацию о нем.

Содержание учебного предмета отбирается с учетом интересов учащихся в соответствии с их возрастными особенностями, потребностей общения, психо-физиологических возможностей; служит развитию универсальных учебных действий и формированию личностных ценностей

Основное содержание учебного предмета
1-4 классы

Давайте познакомимся! Знакомство с одноклассниками, учителем, персонажами детских произведений: имя, возраст. Приветствие, прощание (с использованием типичных фраз и татарского речевого этикета).

Моя школа и мой класс. Учебные предметы, школьные принадлежности. Учебные занятия, отметки, домашние задания. Школьная библиотека.

Я и моя семья. Члены семьи, их имена, профессии, возраст, внешность, черты характера, увлечения/хобби.

Помощь родителям. Как я помогаю родителям? Совместный домашний труд. Оценка своей деятельности.

Мой день. Распорядок дня. Гигиена. Здоровье.

Покупки. В магазине продуктов, одежды, посуды. На рынке.

В столовой. В школьной столовой. Любимая еда. Мы накрываем стол.

Я и мои друзья. Имя, возраст, внешность, характер, увлечения. Совместные занятия. Письмо другу.

Праздники. День рождения, Новый год, 8 Марта, День мам. Национальные традиции татарского и русского народов. Подарки. Поздравления.

Спорт и спортивные игры. Летние, зимние виды спорта. Спортивные кружки.

Моя Республика. Общие сведения: название, символика, национальности, столица, города. Транспорт. Достопримечательности.

Природа родного края. Времена года. Погода. Экология.

Дикие и домашние животные, птицы. Любимое домашнее животное.

Поездки и путешествия. Летний отдых. Отдых зимой. Отдых на море. Отдых в деревне.

Выдающиеся представители татарского народа. Детские писатели и поэты. Детский фольклор (рифмовки, считалки, скороговорки, загадки, сказки).

Лингвистические знания и навыки

Графика, каллиграфия, орфография.

Татарский алфавит. Звуко-буквенные соответствия. Знаки транскрипции. Основные правила чтения и орфографии. Написание слов лексического минимума, соответствующих произношению и не соответствующих произношению. Перенос слов. Заглавная буква в начале предложения и именах собственных. Знаки препинания в конце предложения (точка, вопросительный и восклицательный знаки).

Фонетическая сторона речи.

Звуки и звукосочетания татарского языка. Закон сингармонизма. Слоав с твердыми и мягкими гласными, а также слова, не подчиняющиеся закону сингармонизма; слова активного словаря с гласными *ә, ү, ө , ы , э, о;* сложные слова (*көньяк, төньяк, кулъяулык);* слова со специфичными согласными звуками [къ], [гъ], [w], [ж], [ң], [һ], [ч] [‘] (гамза), слова с двойными согласными (*аккош, китте*). Произношение слов с *я, ю, е*: *ярата* [йа°рата], *яши* [йәши], *юл* [йул], *юкә*[йүкә], *ел* [йыл], *егет* [йэгэт]. Чередование согласных звуков (к//г, п//б). Нормы произношения: долгота и краткость гласных, оглушение звонких согласных в конце слога или слова. Ударение в слове, фразе. Особенности словесного ударения в вопросительных и отрицательных местоимениях, в глаголах отрицательной формы и в глаголах повелительного наклонения. Ритмико-интонационные особенности повествовательного, побудительного и вопросительного предложений. Интонация перечисления. Интонация приветствия, прощания, обращения, поздравления, извинения, просьбы, приказа.

Лексическая сторона речи.

Лексические единицы, обслуживающие ситуации общения в пределах тематики начальных классов образовательной организации для двустороннего (рецептивного и продуктивного) усвоения; простейшие устойчивые словосочетания, оценочная лексика и речевые клише как элементы речевого этикета, отражающие культуру татарского народа. Слова - названия предметов, их признаков, действий предметов. Общие слова для татарского и русского языков. Интернациональные слова (например, *компьютер, фильм*). Начальное представление о словообразовании: парные (*савыт-саба)*, сложные (*ташбака)* и составные (*салават күпере)* слова.

Грамматическая сторона речи.

Имена существительные. Изменение существительных по числам. Изменение существительных по падежам. Изменение существительных по принадлежости. Собственные имена существительные. Имена прилагательные в положительной, сравнительной и превосходной степенях. Местоимения личные, вопросительные, указательные (*бу, теге, менә*). Количественные числительные до 100, порядковые числительные до 100. Изменение глаголов настоящего, прошедшего определенного и неопределенного времени по лицам и числам. Неопределенная форма глагола с модальными словами *кирәк (кирәк түгел), ярый (ярамый).* Наречия времени (*бүген, иртәгә, кичә, иртән).* Наречие места (*монда).* Наиболее употребительные послелоги: *белән, турында, өчен, кебек, соң, аша*. Послелоги с существительными и местоимениями. Послеложные слова (*өстендә, янында).* Частицы (*-мы/-ме, түгел, әле)*.

Основные коммуникативные типы предложений: повествовательное, вопросительное, побудительное. Особенности порядка слов в татарском предложении. Простые распространенные предложения. Предложения с однородными членами. Предложения с союзами *һәм, ә, ләкин, чөнки*.

Примерное тематическое планирование

1-4 классы

Содержание курса и ориентировочное количество часов, отводимое на тему.	**Характеристика основных видов деятельности учащихся (коммуникативные умения)**
	Предметное содержание речи
Давайте познакомимся! Знакомство с одноклассниками, учителем, персонажами детских произведений: имя, возраст. Приветствие, прощание (с использованием типичных фраз и татарского речевого этикета	**Говорить о** себе, отвечать на вопросы собеседника. **Вести диалог-знакомство.** Приветствовать, прощаться. **Приглашать** друзей участию в совместных делах.
Моя школа и мой класс. Учебные предметы, школьные принадлежности. Праздник 1 сентября. Учебные занятия, отметки, домашние задания. Школьная библиотека.	**Говорить о** наличии и об отсутствии учебных принадлежностей, **попросить** их у друга или предложить ему. **Спрашивать и уточнять о** местонахождении предметов. **Вести диалог-обмен мнениями** об учебе, о любимых книгах и их героях. **Оценивать** свою учебную деятельность. **Рассказывать** о Празднике знаний.
Я и моя семья. Члены семьи, их имена, профессии, возраст, внешность, черты характера, увлечения/хобби.	**Рассказывать** о членах своей семьи (их имена, внешность, возраст, черты характера, профессии). **Начинать, поддерживать и завершать разговор** о семье.
Помощь родителям. Как я помогаю родителям? Совместный домашний труд. Оценка своей деятельности.	**Вести диалог-расспрос о** домашних делах. **Поручать работу, выражать согласие или несогласие** выполнить работу. **Характеризовать кого-либо,** называя его качества. **Попросить** помощи в домашних делах. **Выразить благодарность** за труд **и похвалить**. **Вести диалог** о покупке в магазине продуктов, одежды. **Оценивать** качества человека по его участию в домашних делах.
Мой день. Распорядок дня. Гигиена. Здоровье.	**Рассказывать** о своем режиме дня. **Уточнять** время, день недели. **Говорить о** наличии и об отсутствии предметов личной гигиены, попросить их для себя. **Вести диалог** о приёме у врача. **Предлагать помощь** больному. **Давать советы** о том, как быть здоровым.
Покупки. В магазине продуктов, одежды, посуды. На рынке.	**Вести диалог** о покупках в продуктовом магазине, в магазине одежды, посуды, на рынке. **Сообщать о** любимых овощах и фруктах.
В столовой. В школьной столовой. Любимая еда. Мы накрываем	**Рассказывать** о школьной столовой; о правилах, как накрывать стол. **Вести диалог-обмен мнениями о** любимой еде.

стол.	
Я и мои друзья. Имя, возраст, внешность, характер, увлечения. Совместные занятия. Письмо другу.	**Рассказывать** о своем друге. **Описывать** черты характера друга. **Вести диалог** об общих увлечениях, о совместных делах. **Аргументировать свои суждения,** каким должен быть настоящий друг. **Написать письмо** другу.
Праздники. День рождения, Новый год, 8 Марта, День мам. Национальные традиции татарского и русского народов. Подарки. Поздравления.	**Описывать** национальные праздники, блюда; **поздравлять** с праздником; **приглашать** гостей, **приглашать** за стол, угощать. **Вести диалог-обмен мнениями о** подарках, о любимых блюдах.
Спорт и спортивные игры. Летние, зимние виды спорта. Спортивные кружки.	**Сообщать о** зимних и летних видах спорта, о спортивных кружках, о занятих спортом. **Приглашать** на игры.
Моя Республика. Общие сведения: название, символика, национальности, столица, города. Транспорт. Достопримечательности.	**Сообщать** о государственных символах России и Татарстана, о национальностях, проживающих в нашей стране и республике. **Рассказывать о** столицах Татарстана, России. **Вести диалог о** городах Татарстана.
Природа родного края. Времена года. Погода. Экология. Дикие и домашние животные, птицы. Любимое домашнее животное.	**Описывать** природу родного края, погоду, времена года. **Вести диалог о** домашних и диких животных, о перелетных птицах. **Рассуждать о** необходимости беречь природу.
Поездки и путешествия. Летний отдых. Отдых зимой. Отдых на море. Отдых в деревне.	**Вести диалог – обмен мнениями и давать советы** об отдыхе, путешествиях зимой и летом.
Выдающиеся представители татарского народа. Детские писатели и поэты. Детский фольклор (рифмовки, считалки, скороговорки, загадки, сказки).	**Давать краткую информацию о** татарских детских писателях и поэтах (Г. Тукай, М. Джалиль, Б. Рахмат, Ш. Галиев, Р. Миннуллин, Р. Батулла). **Обсуждать** содержание прочитанных произведений, высказывать своё мнение. **Правильно произносить** загадки, скороговорки, считалочки, пословицы.

Аңлатма язуы

Укыту программасы түбәндәге документларга таянып эшкәртелде:

1. Примерная рабочая программа учебного предмета «Татарский язык» для общеобразовательных организаций с обучением на русском языке (одобрена решением федерального учебно- методического объединения по общему образованию (протокол от 16 мая 2017 г. № 2/17), авторы: Р.З. Хайдарова, К.С. Фатхуллова, Г.М. Ахметзянова.
2. Башлангыч гомуми белем бирүнең Федераль дәүләт белем бирү стандартына үзгәрешләр кертү турында (Россия Мәгариф һәм Фән министрлыгында 2015 нче елның 31 нче декабрь боерыгы 1576 нче номер белән расланган) 06 нчы октябрь 2009 нчы ел, № 373.
3. Башлангыч гомуми белем бирү МБГБУ "Чистай Выселкасы гомуми урта белем бирү мәктәбе"ндә 2020-2025 нчы елларга уку фәненең эш программасы Федераль дәүләт белем бирү стандарты ФДБС БГБ һәм ТГБ нигезендә.
4. МБГБУ "Чистай Выселкасы гомуми урта белем бирү мәктәбе" нең уку фәннәре буенча эш программасы төзү нигезләмәсе .

Туган (татар) телгә өйрәтүнең төп максатлары:

- башлангыч мәктәп укучысының аралашу даирәсен, аралашу ситуацияләрен исәпкә алып, сөйләм эшчәнлегенең барлык төрләре (тыңлап аңлау, сөйләү, уку, язу) буенча укучыларда коммуникатив компетенция (аралашу осталыгы) формалаштыру;
- укучының танып белү мөмкинлекләрен, гомуми уку күнекмәләрен, сөйләм культурасын үстерү;
- татар милләтенә, аның тарихи һәм мәдәни хәзинәләренә карата хөрмәт тәрбияләү; укучыларны мәдәниара диалогка тарту;

Укыту-методик комплекты телгә өйрәтүнең иң заманча юнәлешләре булган коммуникатив һәм эшчәнлекле технологияләргә нигезләнә. Гомуми дидактик максатлардан тыш, татар теленә өйрәтүнең **төп принциплары** түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

- коммуникативлык принцибы (телгә өйрәтү шартларын тормышта телне куллану шартларына якынлаштыру);
- шәхси индивидуальләштерү принцибы (укыту процессын укучыларның шәхси ихтыяҗларын, теләк-омтылышларын, индивидуаль-психологик үзенчәлекләрен исәпкә алып оештыру);
- телне актив фикерләү нигезендә өйрәнү принцибы (аралашу ситуацияләрендә сөйләм бурычына тәңгәл килгән лексик-грамматик материалны укучыларның мөстәкыйль комбинацияләп сөйләшүе);
- телне функциональ төстә өйрәнү принцибы (грамматик материалның коммуникатив максаттан, аралашу хаҗәтеннән һәм куллану ешлыгыннан чыгып билгеләнүе);
- ана телен исәпкә алу принцибы (балаларның ана теле буенча белемнәр системасын исәпкә алу). Моннан тыш, укыту процессында сөйләм эшчәнлеге төрләрен үзара бәйләнештә үзләштерү принцибы да зур әһәмияткә ия.

Укыту фәненең уку планында тоткан урыны

Туган тел 1 - 4 сыйныфларда атнага 2 сәгать өйрәнелә. 1 сыйныф - 66 сәгать, 2 сыйныф – 68 сәгать, 3 сыйныф - 68 сәгать, 4 сыйныф - 68 сәгать.

Укыту предметының планлаштырылган нәтиҗәләре.

1 нче сыйныф

Белемнәрне үзләштерүнең шәхси, метапредмет һәм предмет нәтиҗәләре

Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр формалаша:

- үзе яшәгән туган җирнең һәм зур ватанның берлеге, бердәмлегенә карата хөрмәт хисләре туу;
- шәхесара һәм мәдәниара аралашуда татар телен куллануга уңай караштa булу;
- әхлаклылык һәм гуманизм кебек гомумкешелек принципларын, гаилә һәм мәктәп кыйммәтләрен хөрмәт итү һәм аларны үтәүгә омтылу.
- өстәмә мәгълүмат алу өчен, белешмә чыганаклардан мөстәкыйль файдалана алу; предметара нәтиҗәләре:
- гомуми уку кунекмәләрен һәм үз эшчәнлегеңне оештыра алу сәләтләрен формалаштыру;
- үз эшчәнлегеңне планлаштыру, аны контрольдә тоту һәм бәяли белү күнекмәләре булдыру;

Укытуның метапредмет нәтиҗәләре

Татар телендә өйрәтүнең **метапредмет** (регулятив, коммуникатив, танып-белү) **нәтиҗәләре:**

Регулятив нәтиҗәләр:
Укучылар өйрәнәчәк:

- күнегүләрне мөстәкыйл эшләү алымнарын үзләштерергә;
- уку хезмәтендә үзеңә максат куя, бурычларны билгели алу;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыру, нәтиҗәле эш алымнарын табу;

- ихтыяр көче, максатчанлык, активлык кебек сәләтләргә ия булу;
- дәрескә кирәкле уку-язу әсбапларын әзерли һәм алар белән дөрес эш итә белү;
- дәрестә эш урынын мөстәкыйль әзерләү һәм тәртиптә тоту.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:

-партадаш күршең белән хезмәттәшлектә яңа уку мәсьәләләрен куярга;
-ирешеләчәк нәтиҗәне алдан фаразларга;
- укудагы уңышларның, уңышсызлыкларның сәбәбен аңлый, анализлый белү;

Танып белү нәтиҗәләре:

Укучылар өйрәнәчәк:

- укучының үз эшчәнлеген мөстәкыйль рәвештә оештыра белүе, бәяләү, үзенең кызыксынучанлык өлкәсен билгеләве;
- мөстәкыйль рәвештә төрле текстларны укый белү (төп текст, астөшермә) өстәмә материалларны таба һәм тиешле урында куллана белү;
- үзенә кирәкле мәгълүматны төрле формада бирелгән чыганаклардан туплау(тулы текст,өзек, иллюстрация)
- сүзлекләр, белешмә материаллардан файдалану:

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:

-эзлеклелектә вакыйга, күренешләр турында сөйләү, сорауларга җавап бирә белергә өйрәнү;

- укылган әсәрнең эчтәлеген (яки ишеткәнне), текстка якын итеп, кыскача сайлап сөйли белү.

Коммуникатив нәтиҗәләр

Укучылар өйрәнәчәк:
- әңгәмәдәшеңнең фикерен тыңлый, аңа туры килерлек җавап бирә белү;
- әңгәмәдәш белән аралашу калыбын төзү;
- аралаша белү сәләтенә ия булу;
- парларда һәм күмәк эшли белү;

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- сораулар ярдәмендә өстәмә мәгълүмат алырга;
- монолог , диалог төзергә.

Предмет нәтиҗәләре

“Әйдәгез, танышабыз!” бүлеге.

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:

Үзең турындасөйләү, әңгәмәдәшеңнең сорауларына җавап бирү.
Әңгәмәдәшең белән контакт урнаштыру: исәнләшү, хәлен сорау, саубуллашу.
Исемнәрнең берлек һәм күплек саны.
Исемнәргә **кем? нәрсә?** сорауларын куя белү

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:

Дусларыңны бердәм эшчәнлеккә чакыру. Бергә уйнарга чакыру.

“Минем мәктәбем һәм сыйныфым” бүлеге.

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә: Уку-язу әсбапларының исемнәрен, барлыгын, юклыгын әйтү, үзеңә сорап алу, иптәшеңә тәкъдим итү. Предметларның кайдалыгын ачыклау, әйтеп бирү.
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә: Уку хезмәте, яраткан китаплар, әсәр геройлары турындафикер алышып, диалогик сөйләм оештыру.
Уку эшчәнлегеңне бәяләү.1 нче сентябрь бәйрәме турында сөйләү.

“Мин һәм минем гаиләм.” бүлеге .

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә: Гаилә әгъзаларын атау, алар турында (исемнәре, яшьләре, холыклары, һөнәрләре) сөйләү.Өлкәннәр белән әдәпле сөйләшү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә: Гаилә турында сөйли белү

“Минем көнем” бүлеге .

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә: Тән әгъзаларының, шәхси гигиена предметларының исемнәен атый, ул предметларны сорап ала белү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә: Сәламәт булу өчен киңәшләр бирү.

“ Сатып алынган әйберләр .” бүлеге .
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә: Азык-төлек исемнәрен, нәрсә ашаганыңны, эчкәнеңне әйтү. Ашамлыклар кибетендә сатып ала белү. Савыт-саба исемнәрен дөрес әйтә, сатып ала белү

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә: “Өс киеме”, “Аяк киеме”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”, “Китаплар” кибетләрендә, “Базарда” темаларына диалогик сөйләм оештыру. итү.

“ Бәйрәмнәр һәм ял итү .” бүлеге .
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә: Милли бәйрәмнәр, туган көн, Яңа ел, Әниләр көне белән котлау. Милли ризыклартурында сөйләү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә: Туган көнгә чакыра белү. Килгән кунакларны каршылау. Туган көнгә бүләк алып килгәнне әйтү, котлау.

“ Ашханәдә.” бүлеге .
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә: Азык-төлек исемнәрен, нәрсә ашаганыңны, эчкәнеңне әйтү . Савыт-саба исемнәрен дөрес әйтү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
Ашамлыклар турында диалог төзи белү.

“Спорт уеннары, сәламәтлек ” бүлеге .

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:Кышкы һәм җәйге спорт төрләре, спорт түгәрәкләре, яраткан спорт уеннары турында хәбәр итү. Эш кушу, эшне үтәүгә ризалык яисә ризасызлык белдерү, ярдәм сорау, ярдәм тәкъдим итү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә: Бергә уйнарга чакыру.

“Минем республикам ” бүлеге .

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә: Россиядәге, Татарстандагы шәһәрләр турында сөйләү. Казан – Татарстанның башкаласы икәнен хәбәр итү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә: Татарстанның табигате турында хәбәр итә белү.

“Туган якның табигате “ бүлеге .

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә: Йорт хайваннары һәм кошлары, кыргый хайваннарның исемнәрен атый, саный ,яшәү урынын әйтә, аларны характерлый белә.
Кыш билгеләрен сүрәтли белү.Кышкы уен төрләрен әйтә белү, уенга чакыра белү.
Җәйге ял, җәйге табигать турында сөйли белү.
Яшелчә исемнәрен, санын, аларның төсен әйтә. аларны сорап ала белү.
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә: Туган як табигатен, һава торышын, ел фасылларын сурәтләп сөйләү.Җәйге ял, җәйге табигать турында сөйли белү.

Сөйләм эшчәнлегенең төрләре буенча туган телгә өйрәтүнең предмет нәтиҗәләре

1. Сөйләшү.
Диалогик сөйләм.
1 нче сыйныфта укучылыр түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:
- сайланган эчтәлек аша әңгәмәдәшең белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага, раслый белү;
- дәреслектә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү, программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу.
Монологиксөйләм.
- җанлы һәм җансыз предметларны, рәсем, картина эчтәлеген сурәтләп сөйли белү;
- өйрәнелгән темалар буенча кечкенә информация бирә белү.
2. Ишетеп аңлау.
1 нче сыйныфта ишетеп аңларга өйрәтүнең бурычлары:
- нормаль темп белән әйтелгәннең ишетү аша мәгънәсен аңларга, аңлаган турында фикер йөртергә, аралашуда куллана белергә өйрәтү;
- сүзләрне, сүзтезмәләрне, җөмләләрне, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетү аша аерырга өйрәтү;
- ишетү хәтеренең күләмен үстерү.
3. Уку.
Укучылар түбәндәге күнекмәләргә ия булырга тиешләр:
- Татар әлифбасына гына хас хәрефләрне дөрес уку, авазларны дөрес әйтә белү.
- Транскрипция билгеләрен укый һәм куллана белү күнекмәләрен формалаштыру.
- Сәнгатьле дөрес уку күнекмәләрен формалаштыру.
- Уку техникасын үстерүгә ярдәм итә торган рифмовкалар, җырлар өйрәнү.
4. Язу.
- 1 нче сыйныфта язуга өйрәтүнең төп максаты- татар әлифбасы хәрефләрен, программага кергән сүзләрне дөрес язарга өйрәнү.
- Дөрес күчереп язу күнекмәләре формалаштыру.

Проектны тормышка ашыруның көтелгән нәтиҗәләре.
Укучы түбәндәгеләрне өйрәнә:
- тәкъдим ителгән темага материал тупларга һәм аларны системага салырга;
- башкаларның фикерен ишетә һәм тыңлый, иптәшләреңне хөрмәт итәргә.
Укучы түбәндәгеләрне өйрәнү мөмкинлеген ала:
- максатка ирешүнең юлларын ачык итеп билгеләргә; белемнәрен тикшерә һәм бәяли алырга; парларда эшләргә.

2 нче сыйныф

Белемнәрне үзләштерүнең шәхси, метапредмет һәм предмет нәтиҗәләре
Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр
Укучыда формалашачак:
- татар теленең дәүләт теле буларак ролен аңлау;
- шәхесара һәм мәдәниара аралашуда татар телен куллануга уңай караш булдыру;
- татар теленә карата ихтирамлы караш булдыру һәм аны яхшы өйрәнү теләге формалаштыру;
- әхлакый кагыйдәләрдә ориентлашу, аларны үтәүнең мәҗбүрилеген аңлау.
Укытуның метапредмет нәтиҗәләре.
Регулятив универсаль уку гамәлләре:
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:
-укытучы ярдәме белән максат куярга һәм эшне планлаштырырга ;
-эш тәртибен аңлап,уку эшчәнлеген оештырырга;
- билгеләгән критерийларга таянып,эш сыйфатына бәя бирә белергә .
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
-уку мәсьәләсен аңлау һәм үтәү, укытучы бәяләвен уңай кабул итү .
Танып белү универсаль уку гамәлләре:
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:
- аңлап уку,тиешле мәгълүматны сайлап алу,аеру; эшчәнлек процессына контроль һәм бәя бирү,фикерләрне логик чылбырга салу.
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
- аралашуны яңа информация җиткерү чарасы буларак кабул итү;
- әзлеклелектә вакыйга, күренешләр турында сөйләү, сорауларга җавап бирә белергә өйрәнү.
Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:
- әңгәмәдәш белән аралашу холкы белән идарә итү,коммуникатив мәсьәләгә таянып фикерне төгәл итеп җиткерү,әңгәмәдәшнең фикерен тыңлый белү.
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
- мәгълүматны туплау өчен, күмәк эш башкару;
- әңгәмәдәшең белән сөйләшүне башлый, дәвам итә, тәмамлый белү.

Предмет нәтиҗәләре
Минем мәктәбем һәм сыйныфым.
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:
Уку –язу әсбапларының исемен, санын, барлыгын- юклыгын, кирәклеген әйтә белергә.Иптәшенә тәкъдим итә, үзеңә сорап ала белергә. Бер-береңнең ничәнче сыйныфта укуын сорый һәм җавап бирә белергә. Үзеңнең иптәшеңнең кая барганын, кайдан кайтканын, кайда укыганын әйтә һәм сорый белергә
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
Беренче сентябрь турында сөйли, укытучыны , дустыңны бәйрәм белән котлый белү.
Сатып алган әйберләр .
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:
Яшелчә. җиләк-җимеш исемнәрен дөрес әйтә, аларны сорый, кирәклеген, яратканыңны, аларның тәмен әйтә белү; хезмәтенә карап, геройга бәя бирү; кем? нәрсә? нишли? сорау формалары;киемнәрне сатып ала, бәяләрен сорый, нинди кием яратканыңны, килешүен әйтә белергә.
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
Киемнәр,ашамлыклар яратканыңны, яратмаганыңны әйтә белү. Киемнәр , ашамлыкла р турында диалог төзи белү.
Минем көнем.
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:
Шәхси гигиена предметларының исемнәрен, аларның барлыгын,юклыгын, аларны кулланып, нәрсә эшләгәнеңне әйтә сорый белергә.
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
Табибка кай җирең авыртуын, дустыңның кай җире авыртуы турында сорый белү.
Ашханәдә .
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:
Азык- төлек исем нәрен әйтә белергә, кибеткә барырга куша, нинди ашамлыклар кирәген әйтергә, кирәклеген сорый, ашамлыклар сатып ала белергә.
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
Ашамлыклар турында диалог төзи белү.
Туган якның табигате.
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:
Кыш айларын атый белергә, кыш билгеләрен әйтә белергә.Яңа ел турында сөйли белергә.
Яз билгеләрен, ни өчен ошаганын, ошамаганын әйтә белергә. Урамга уйнарга чакыра, көннең нинди икәнен сорый. әйтә белергә.
Җәй билгеләрен атый, каникулны ничек үткәрү турында сөйләшергә.Урманга барганыңны, урманда җиләк җыйганыңны, аннан кайтканыңны әйтә белергә
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:Кыш ,яз,җәй турында сөйли белү.Бәйрәмнәргә котлау яза белү.
Мин һәм минем гаиләм .
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:
Гаилә әгъзаларының исемнәрен атый, гаиләдә кемнәр, ничә кеше барлыгын, кайда эшләгәнен әйтә белергә.татар халык ашларын атый белергә.
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
Бер-береңне табынга чакыра. Кыстый, ашаганнан соң рәхмәт әйтә белү.

Минем республикам .
Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:
Бер-береңнән яшәү урынын сорый һәм кайда яшәгәнеңне әйтә белергә.
Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
Татарстанның шәһәрләренең, елгаларының атамаларын әйтә белү

Сөйләм эшчәнлегенең төрләре буенча туган телгә өйрәтүнең предмет нәтиҗәләре
Сөйләм эшчәнлегенең төрләре буенча башлангыч мәктәпне тәмамлаучы түбәндәге күнекмәләргә ия була:
Сөйләү
- прграмма кысаларында сөйләм бурычына туры килгән лексик-грамматик материалны кулланып, әңгәмәдәшең белән контактка керү: сөйли, сорый белү; сөйләмне башлый, дәвам итә, төгәлли белү.
Тыңлап аңлау
- аралашу барышында укытучының һәм сыйныфташларның сөйләмен ишетеп аңлау, вербаль яки вербаль булмаган рәвештә җавап кайтару;
- тыңлана торган тексттагы мәгълүматны аңлау, аның эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү.
Уку
- укуның орфоэпик һәм интонацион нормаларын белү;
- өйрәнелгән материалга нигезләнгән кечкенә күләмле текстның эчтәлеген аңлап, сәнгатьле итеп һәм әйтелеш нормаларын саклап уку;
- тексттан кирәкле мәгълүматны табу;
- контекст нигезендә таныш булмаган сүзләрнең мәгънәсенә төшенү.
Язу
- тексттан сүзләрне, сүзтезмәләрне, гади җөмләләрне күчереп язу;
- үрнәк буенча бәйрәмгә чакыру язу;
- үрнәк буенча дустыңа хат язу;
- сөйләм бурычын аңлап, кыскача үз фикереңне язмача белдерү.
- текстның эчтәлеге буенча сорауларга язмача җавап бирү;
- терәк сүзләр ярдәмендә кечкенә хикәя төзеп язу.

Проектны тормышка ашыруның көтелгән нәтиҗәләре
Укучы түбәндәгеләрне өйрәнә:
- тәкъдим ителгән темага материал тупларга һәм аларны системага салырга;
- слайдлар ярдәмендә план төзергә; башкаларның фикерен ишетә һәм тыңлый, иптәшләрен хөрмәт итәргә.
Укучы түбәндәгеләрне өйрәнү мөмкинлеген ала:
- максатка ирешүнең юлларын ачык итеп билгеләргә; белемнәрен тикшерә һәм бәяли алырга; парларда эшләргә.

3 нче сыйныф

Белемнәрне үзләштерүнең шәхси, метапредмет һәм предмет нәтиҗәләре

Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр формалаша:
- татар теленең дәүләт теле буларак ролен аңлау;
- шәхеснең әхлакый-рухи сыйфатларын камилләштерү:
- милли горурлык, гражданлык хисләре формалаштыру;
- әхлак нормаларын, җәмгыятьтә яшәү кагыйдәләрен үзләштерү;
- күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы күрсәтү.

Татар телендә өйрәтүнең **метапредмет (регулятив, коммуникатив, танып-белү)** нәтиҗәләре:

Регулятив универсаль уку гамәлләре:

Укучылар өйрәнәчәк:
- максатка ирешү юлларын билгеләү;
- үз эшчәнлегеңнең нәтиҗәле булуына ирешү, үз эшчәнлегеңне контрольгә алу;
- укытучы белән бергәләп, үз эшен, иптәшләренең җавапларын бәяләү;
- кагыйдә, күрсәтмәләрне истә тоту һәм аларга ияреп гамәлләр кылу;
- дәрескә кирәкле уку-язу әсбапларын әзерли һәм алар белән дөрес эш итә белү;
- дәрестә эш урынын мөстәкыйль әзерли белү һәм тәртиптә тоту күнекмәләрен үстерү.

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- уку хезмәтендә үзеңә максат куя, бурычларны билгели алу;
- эш тәртибен аңлап, уку эшчәнлеген оештыру, нәтиҗәле эш алымнарын табу;

. **Танып белү универсаль уку гамәлләре:**

Укучылар өйрәнәчәк:
- иҗади һәм эзләнү характерындагы проблеманы билгеләү, аларны чишү өчен алгоритм булдыру;
- объектларны чагыштыру, классификацияләү өчен уртак билгеләрне билгеләү;
- төп мәгълүматны аеру, укылган яки тыңланган мәгълүматның эчтәлегенә бәя бирә белү;

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- татарчадан русчага, русчадан татарчага тәрҗемә итү юлы аша фразеологик берәмлекләрнең эчтәлегендәге фәлсәфәне үзләштерү.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:

Укучылар өйрәнәчәк:
- сыйныфташлары һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда хезмәттәшлек итү;
- төрле фикерләрне исәпкә алып эш итү;
- үз фикерендәлиллибелү, тормыштан мисаллар китерү;
- төрле җавапларны тыңлау, чагыштыру, нәтиҗәясау;
- үз фикерен тулы һәм төгәл итеп әйтә белү;
- күмәк эшвакытындауртакфикергәкилү;

Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- мәгълүмат туплауда үзара хезмәттәшлек итүдә инициативасы күрсәтү;
- укылган текстлар буенча сораулабирә алу;

- бирелгән текстларның дәвамын үзлектән сөйләп карау,фикерәйтү автор фикере белән чагыштыру;
- үз эшен контрольдә тоту, сыйныфташларына ярдәм итү;

Предмет нәтиҗәләре.

Минем мәктәбем һәм сыйныфым.

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:

Яңа уку елы белән котлый белү.Өй эшләрен эшләү турында фикер алышу.Мәктәптә дежурлык хезмәте турында сөйли белү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:

Мәктәптә нишләгәнеңне сөйли белү.

Минем көнем.

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:

Сәгать ничә икәнен, эшнең сәгать ничәдә башкарылганын әйтә белү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:

Көндәлек режим турында сөйли белү.

Ашханәдә.

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:

Мәктәп ашханәсе, пешерелгән ашлар турында сөйли белү.Үзеңә кирәк ризыкны сорап ала белү. Табынга чакыра белү, рәхмәт әйтә белү. Туган көнгә чакыру әдәбе.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:

Табын янында үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен сөйли белү.

Без әти-әниләргә булышабыз.

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:

Әдәпле сөйләшү кагыйдәләре. Өлкәннәргә булышу. Өлкәннәрне хөрмәт итү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:

Әти – әниләргә ничек булышуың турында сөйләү.

Бәйрәмнәр.

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:

Кышкы айларны атый,көз, кыш билгеләрен әйтә белү. Һава торышын сорый, әйтә белү.

Кыш уен төрләрен әйтә белү. Яңа ел бәйрәме белән котлый, чакыра белү. Җәй көне урманга бару. Җиләк-җимеш җыю, бакчада булышу турында сөйләшү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:

Кышкы каникулны ничек үткәрү турында сөйләшү.Сабантуй турында мәгълүмат бирә белү.

Минем республикам.

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:

Үзең яшәгән шәһәр-авыл турында мәгълүмат бирә белү.Үз фатирың турында сөйли белү. Кышлаучы кошлар, аларга җимлекләр ясау турында сөйләшү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:

ТР турында ,кечкенә дусларың турында сөйли белү.

Туган якның табигате.

Укучы түбәндәгеләрне үзләштерә:

Дүрт аяклы дусларны сурәтләү, аларны карау. Минем яраткан песием.Каникулны ничек үткәрү турында сөйләшү.

Укучыга түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:

Җәй көне турында сөйли белү. Сабантуйда катнашу турында сөйләү.

Сөйләм эшчәнлегенең төрләре буенча туган телгә өйрәтүнең предмет нәтиҗәләре

Сөйләм эшчәнлегенең төрләре буенча башлангыч мәктәпне тәмамлаучы түбәндәге күнекмәләргә ия була:

Сөйләү

- прграмма кысаларында сөйләм бурычына туры килгән лексик-грамматик материалны кулланып, әңгәмәдәшең белән контактка керү: сөйли, сорый белү; сөйләмне башлый, дәвам итә, төгәлли белү.

Тыңлап аңлау

- төрле төрдәге тыңлап аңлау күнегүләрен үти белү;
- сүзләрне, җөмләләрне аңлап тәрҗемә итә белү;
- тәкъдим ителгән текстны тыңлап, эчтәлеге буенча сорау бирә, сорауларга җавап бирә белү;
- зур булмаган аутентив яки адаптацияләнгән әдәби әсәрләрдән өзекләрне, информацион характердагы текстларны, газета-журналлардан мәкаләләрне тыңлап аңлап, эчтәлеге буенча фикереңне әйтә, аралашуга чыга белү;
- тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнеше белән танышу, текстта аңлый белү.

Уку

- уку текстларын татар теленең әйтелеш нормаларын саклап, сәнгатьле һәм аңлап уку;
- текстның эчтәлегенә нигезләнеп, контекст буенча яңа сүзләрнең мәгънәсен аңлый белү;
- таныш булмаган текстны эчтән укып, аның төп фикерен таба белү;
- таныш булмаган сүзләрнең, төзелмәләрнең тәрҗемәсен сүзлектән таба белү;
- тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнешен танып, тексттан аңлый белү.

Язу

- өйрәнелгән темалар буенча актив кулланууда булган сүзләрне дөрес яза белү;
- конкрет бер тема буенча хикәя төзи елү;
- прагматик текстлар (рецептлар, белдерүләр, афиша h.б.), эпистоляр жанр текстлары (хатлар, котлауларh.б.) язабелү;
- үзеңне борчыган проблемага карата үз фикерләреңне язмача җиткерә белү;
- шарт фигыльнең барлыкта һәм юклыкт зат-сан белән төрләнешен текст төзегәндә кулана белү.

Проектны тормышка ашыруның көтелгән нәтиҗәләре :

Укучы түбәндәгеләрне өйрәнә:

- тәкъдим ителгән темага материал тупларга һәм аларны системага салырга;

- слайдлар ярдәмендә план төзергә; башкаларның фикерен ишетә һәм тыңлый, иптәшләрен хөрмәт итәргә.
Укучы түбәндәгеләрне өйрәнү мөмкинлеген ала:
- максатка ирешүнең юлларын ачык итеп билгеләргә; белемнәрен тикшерә һәм бәяли алырга; парларда эшләргә.

4 нче сыйныф

Белемнәрне үзләштерүнең шәхси, метапредмет һәм предмет нәтиҗәләре
Шәхескә кагылышлы нәтиҗәләр формалаша:
- татар теле фәненә танып белү кызыксынуы;
- дәреслек геройларына һәм партадаш күршеңә ярдәм итү инициативасы;
- үз уңышларын/уңышсызлыкларыңның сәбәпләре турында фикер йөртү;
- нормалардан тайпылышны күрү;
- өстәмә мәгълүмат алу өчен, белешмә чыганаклардан мөстәкыйль файдалана алу; предметара нәтиҗәләре:
- гомуми уку кунекмәләрен һәм үз эшчәнлегеңне оештыра алу сәләтләрен формалаштыру;
- үз эшчәнлегеңне планлаштыру, аны контрольдә тоту һәм бәяли белү күнекмәләре булдыру;

Укытуның метапредмет нәтиҗәләре
Туган телгә өйрәтүнең **метапредмет** (регулятив, коммуникатив, танып-белү) **нәтиҗәләре:**
Танып белү универсаль уку гамәлләре:
Укучылар өйрәнәчәк:
- мөһим бәйләнешләрне аерып чыгару нигезендә кагыйдә формалаштырырга;
- күнегүләрне мөстәкыйл эшләү алымнарын үзләштерергә;
- тәкъдим ителгән план буенча телдән аңлатырга;
- материаль объект, таблица, рәсем, схемалар, сүзлекләр кулланырга;
- бирелгән алгоритм буенча күнегүләр башкарырга;
- фикерләүдә логик чылбыр төзергә;
- уку мәсьәләләрен модельләштерүдә билгеләр (символлар) кулланырга.
Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- интернетны кулланып, мәгълүмат эзләргә;
- мөстәкыйль рәвештә нигезләмә һәм критерийлар сайлап, чагыштыру, сериация һәм классификация башкарырга;
- сәбәпле-нәтиҗәле мөнәсәбәтләр урнаштыруны үз эченә алган логик хикәяләү тө-зергә.

Коммуникатив универсаль уку гамәлләре:
Укучылар өйрәнәчәк:
- партадаш күрше белән яисә төркемдә хезмәттәшлек итәргә;
- нинди дә булса предмет яисә объектка төрле карашлар булу мөмкинлеген аңларга;
- килешергә һәм уртак эшчәнлектә гомуми чишелешкә килергә;

- сораулар формалаштырырга.
Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- сораулар ярдәмендә партнердан өстәмә мәгълүмат алырга;
- монолог төзергә.

Регулятив универсаль уку гамәлләре:
Укучылар өйрәнәчәк:
- таблица буенча кагыйдәнең дөреслеген тикшерегә;
- гамәлләрне таләп ителгән вакытта башларга һәм тәмамларга;
- кагыйдә, инструкцияләрне истә тотарга һәм шуларга ияреп гамәлләр кылырга;
- максатка кагылышсыз гамәлләрдән тыелырга;
- сәбәпле-нәтиҗәле бәйләнешләр урнаштырырга.
Укучылар өйрәнергә мөмкинлек алачак:
- партадаш күршең белән хезмәттәшлектә яңа уку мәсьәләләрен куярга;
- уку эшчәнлегенең үзең өчен әһәмиятен, мәгънәсен һәм сарыф ителгән вакытны, көчне бәяләргә;
- ирешеләчәк нәтиҗәне алдан фаразларга;
- яңа уку мәсьәләсен чишүгә керешкәнче үз мөмкинлекләреңне мөстәкыйль бәяләргә.

Предмет нәтиҗәләре .
“Минем мәктәбем һәм сыйныфым” бүлеге.
Чыгарылыш сыйныф укучысы түбәндәгеләрне үзләштерә:
- уку-язу әсбапларының исеме , барлыгы, юклыгы;
- аларның кирәклеген әйтү, үзеңә сорап ала белү формасы;
- кайда? соравы;
- хәрефләр язу;
- мәктәпкә барганны, мәктәптә укыганны,мәктәптән кайтканны әйтә белү;
- уку-язу әсбапларын иптәшеңә тәкъдим итү;
- сумкага нәрсә салганыңны,сумкада нәрсә барлыгы, сумкадан нәрсә алганыңны әйтә,сорый белү;
- ничәнче сыйныфта укыганыңны, сыйныф турында сөйли белү, бүлеккә караган ситуатив күнегүләр башкару ;
Чыгарылыш сыйныф укучысына түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
- өйрәнелгән аралашу темаларына караган лексик берәмлекләрне һәм сүзтезмәләрне таный белү;
- программада күрсәтелгән темалар буенча, терәк сүзләр кулланып, хикәя язу күнекмәләре формалаштыру.
“Туган якның табигате .” бүлеге.
4 нче сыйныф укучысы түбәндәгеләрне үзләштерә:
- кыш билгеләре;
- кыш бабайга хат язу;

- минем чанам бар төзелмәсе;
- кышкы уенга чакыру;
- яңа ел бәйрәме;
- төсләр.-мы/-ме сорау кисәкчәләре;
- кая? кайдан? кайда? сораулары, хәрефләр язу;
- кыш айларын атый, кыш билгеләрен әйтә белү;
- һава торышын сорый, әйтә белү;
- тауга барганыңны,кайтканыңны,тауда чаңгы шуганыңны әйтү;
- фигыльне зат-сан беән төрләндереп сөйләмдә куллана белү;

4 нче сыйныф укучысына түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:

- ике телле сүзлекләрдән файдалану;
- таблицада бирелгән белешмә материалдан файдалану;
- мультимедиа әсбапларыннан файдалану;
- сүзлекчә (сүзлек дәфтәре) алып бару;

“Мин һәм мием дусларым “ бүлеге.

Чыгарылыш сыйныф укучысы түбәндәгеләрне үзләштерә:

- исемнәре, яшьләре, тышкы кыяфәтләре, холыклары, мавыгулары;
- уртак шөгыльләр, хат язу;
- исемнәрне зат сан б-н төрләндерү;
- дустың турында сөйли белү;
- фигыльнең заман формаларын аера белү;
- кемдер, нәрсәдер алмашлыкларын сөйләмдә куллана белү;
- бүлеккә караган ситуатив күнегүләр башкару;
- килешләрне сөйләмдә дөрес куллана алу;

Чыгарылыш сыйныф укучысына түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:

- укылган яки тыңланган текстның эчтәлеген сөйләгәндә, төрле җөмлә калыпларын куллану һәм фикерне эзлекле белдерү;

“Минем республикам” бүлеге.

Чыгарылыш сыйныф укучысы түбәндәгеләрне үзләштерә:

- Татарстан шәһәрләренең, елгаларының атамаларын анда яшәүче милләтләрне әйтә белү;
- шәһәр исемнәрен татарча яза алуларына ирешү;
- исемне килеш белән төрләндереп сөйләмдә куллана белү;
- зат алмашлыкларын килешләр белән төрләндереп, дөрес куллануга ирешү;
- берлек һәм күплек сандагы уртаклык һәм ялгызлык исемнәрен, тартым һәм килеш белән төрләндереп, сөйләмдә куллану күнекмәләрен системалаштыру;

Чыгарылыш сыйныф укучысына түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
- Татарстан Республикасының дәүләт символлары, тарихи урыннары, музейлары, табигый байлыклары, татар халкының күренекле шәхесләре турында мәгълүматлы булу;

“Сәфәр һәм сәяхәт” бүлеге.
4 нче сыйныф укучысы түбәндәгеләрне үзләштерә:
- күңелле җәй;
- җәйге ял;
- без Сабантуйга барабыз;
- Сабантуйга чакыру , бәйрәмдә нишләгәнеңне әйтә белү;
- җәйге ял турында сөйләү;
- ситуатив күнегүләр башкару;

Чыгарылыш сыйныф укучысына түбәндәгеләрне үзләштерү мөмкинлеге бирелә:
- хәрефләрне һәм сүзләрне дөрес язу;
- аерым җөмләләрне, кечкенә текстларны үзгәрешсез күчереп язу;
- әйтелеше белән язылышы арасында аерма булмаган сүзләрне дөрес язу;

Проектны тормышка ашыруның көтелгән нәтиҗәләре :

Укучы түбәндәгеләрне өйрәнә:
- тәкъдим ителгән темага материал тупларга һәм аларны системага салырга;
- слайдлар ярдәмендә план төзергә; башкаларның фикерен ишетә һәм тыңлый, иптәшләрен хөрмәт итәргә.

Укучы түбәндәгеләрне өйрәнү мөмкинлеген ала:
- максатка ирешүнең юлларын ачык итеп билгеләргә; белемнәрен тикшерә һәм бәяли алырга; парларда эшләргә.

Уку предметының эчтәлеге

1 нче сыйныф

Бүлек исеме	**Эш программасы бүлегенең кыскача эчтәлеге**	Сәг.саны
Әйдәгез, танышабыз!	Дуслар, сыйныфташлар белән танышу: исеме, яше, кайда яшәве, укуы. Сөйләм этикеты үрнәкләрен кулланып сәламләү, хәл сорау, саубуллашу.	5
Минем мәктәбем һәм сыйныфым.	Дәресләр, уку әсбаплары. Укытучылар. Татар теле дәресләре. Китапханә. Сыйныфташлар белән үзара мөнәсәбәтләр	5
Безнең гаилә.	Гаилә әгъзалары, аларның исемнәре, һөнәрләре. Ялны бергә үткәрү, ял көне (зоопаркта, циркта, бакчада). Өлкәннәргә карата әдәпле караш.	5
Сәламәт бул.	Көндәлек режим. Шәхси гигиена. Сәламәтлек.	5
Кибеттә. **Сатып алынган**	Өс киеме, аяк киеме, ашамлыклар, уенчыклар, китаплар кибетендә. Базарда.	9

әйберләр		
Кыш. **Бәйрәмнәр һәм ял итү.**	Татар һәм рус халыкларының милли бәйрәмнәре һәм йолалары. Туган көн, Яңа ел, Әниләр көне. Бүләкләр. Котлаулар..	7
Татар халык ашлары.	Татар халык ашлары. Ризык исемнәре . Ашханәдә . Милли ризыклар.	6
Спорт уеннары, сәламәтлек.	Минем яраткан шөгыльләрем һәм уеннарым. Спорт уеннары. Җәйге, кышкы спорт төрләре.	5
Минем республикам.	Гомуми мәгълүмат: исеме, башкаласы, шәһәрләре, елгалары. Транспорт. Истәлекле урыннар. Казан – Татарстанның башкаласы. Балалар язучылары һәм шагыйрьләре.	3
Туган якның табигате.	Йорт хайваннары (4). Урман дусларыбыз(4). Бакчада(4). Туган якның табигате(4).	16
	Барысы	66

Лингвистик белем- күнекмәләр.

1. Исемнәрнең берлек һәм күплек саны.
2. Исемнәргә **кем? нәрсә?** Сорауларын куя белү.
3. Исемнәрнең 1, 2 затта берлектә тартым белән төрләнеше белән таныштыру.
4. Исемнәрнең юнәлеш, чыгыш, урын-вакыт килешләре белән таныштыру.
5. Микъдар һәм тәртип саннары белән таныштыру (1-10 саннары).
6. Зат алмашлыкларын берлектә баш, иялек, юнәлеш килешләрендә сөйләмдә куллану белән таныштыру.
7. **Бу** күрсәтү алмашлыгын сөйләмдә куллану.
8. **Кая? Кайда? Кайдан?** сорауларына җавап бирә белү.
9. **Ничә? Ничек?Нинди?** сорауларына җавап бирә белү.
10. Хәзерге заман хикәя фигыльнең 1,2,3 зат формаларын берлектә сөйләмдә куллану.
11. Боерык фигыльнеңII затта берлек сан формасы белән таныштыру.
12. **-мы/-ме**, **түгел, әле** кисәкчәләренсөйләмдәкуллану.
13. **Белән** бәйлеген исем белән сөйләмдә куллану.
14. **Һәм** теркәгечен сөйләмдә куллану.
15. **Сыйфат+исем** төзелмәсен сөйләмдә куллану.
16. **Сан+исем** төзелмәсен сөйләмдә куллану.

2 нче сыйныф

Бүлек исеме	**Эш программасы бүлегенең кыскача эчтәлеге**	Сәг.саны
Минем мәктәбем һәм сыйныфым.	Бер-берeңә итагатьле сүзләр әйтә белү; исәнләшә белү ,уку-язу әсбапларының барлыгын, юклыгын, кирәклеген хәбәр итә белү (сорау); иптәшеңә тәкъдим итү	18
Сатып алган әйберләр	Яшелчәләр. Җиләк-җимешләр. Базарда.Кием исемен әйтә белү. Киемнәрнең бәяләрен сорый, нинди кием яратканыңны әйтә белү. Нинди ашамлыклар кирәген әйтә белү	13
Мин чисталык яратам.	Шәхси гигиена.Тән әгъзалары атамалары. Табибка кайсы җирең авыртуын әйтә белү.	8
Туган якның табигате.	Көз,кыш ,яз , җәй билгеләре. Кошларга җимлек куябыз. Һава торышын сорый, әйтә белү	16
Безнең гаилә	Безнең гаилә. Гаилә әгъзаларының исемнәрен атый, гаиләдә кемнәр, ничә кеше барлыгын, кайда эшләүләрен һәм укуларын әйтә белү Татар халык ашлары.	7
Минем республикам .	Татарстан шәһәрләрен әйтә белү. Кайсы шәһәргә барганны сорый белү. Татарстан, шәһәрләренең, елгаларының атамаларын әйтә белү.	6
	Барысы	68

Лингвистик белем- күнекмәләр.

1. Исемнең төшем килеше белән таныштыру.
2. Исемнәрнең юнәлеш, чыгыш, урын-вакыт килешләрен сөйләмдә куллануны камилләштерү.
3. Исемнәрнең берлек санда 1,2 затта тартым белән төрләнешен сөйләмдә куллануны камилләштерү.
4. Исемнәрнең берлек санда 3 затта тартым белән төрләнеше белән таныштыру (аның китабы, сумкасы).
5. Сыйфатның гади дәрәҗәсен сөйләмдә куллану.
6. 11дән 20 кадәр саннарны сөйләмдә куллану.
7. Мин, син зат алмашлыкларын юнәлеш килешендә сөйләмдә куллану.
8. Зат алмашлыкларын күплектә сөйләмдә куллану.
9. **Кайчан?** сорау алмашлыгы белән таныштыру.
10. **Кем? Нәрсә? кайда? кая? кайдан? нинди? ничек? ничә? ничәнче?** сорауларына җавап бирә, аларны кулланып, сорау бирә белүне камилләштерү.
11. Хәзерге заман хикәя фигыльнең 1,2,3нче зат юклык формасы белән таныштыру.
12. Билгеле үткән заман хикәя фигыльнең барлыкта һәм юклыкта берлек сан 1,2,3нче зат формасы белән таныштыру.
13. Боерык фигыльнең барлык һәм юклык формалары белән таныштыру.
14. **Кирәк, кирәк түгел, ярый, ярамый** хәбәрлек сүзләрен сөйләмдә куллану.
15. **Чөнки** теркәгечен сөйләмдә куллану.

3 нче сыйныф

Бүлек исеме	**Эш программасы бүлегенең кыскача эчтәлеге**	Сәг.саны
Минем мәктәбем һәм сыйныфым	Беренче сентябрь – белем бәйрәме. Төсләр . Без дәрестә. Мин билге алам. Без китапханәгә йөрибез.Яраткан китабым.	16
Минем көнем	Шәхси гигиена предметларын кулланып нәрсә эшләгәнеңне әйтә, сорый белү. Тән әгъзалары атамаларын әйтә белү. Предметның барлыгын, юклыгын сорый, аңа җавап бирә белү.	2
Ашханәдә .	Без ашханәдә ашыйбыз. Минем яраткан ашларым. Безгә кунаклар килә. Без табын әзерлибез.	6
Без эти-әниләргә булышабыз .	Минем эти – әнием кем булып эшли? Без өйдә булышабыз. Без табын әзерлибез. Әдәпле сөйләшү кагыйдәләре. Өлкәннәргә булышу. Өлкәннәрне хөрмәт итү.	12
Бәйрәмнәр	Кыш билгеләрен әйтә белү. Кышкы уен төрләрен әйтә, уенга чакыра белү. Хикәя төзи белү.Бәйрәм белән котлау.	18
Минем республикам	Татарстан шәһәрләрен әйтә белү. Кайсы шәһәргә барганны сорый белү. Текст эчтәлеген сөйли белү.	6
Туган якның табигате	Дүрт аяклы дусларны сурәтләү, аларны карау. Минем яраткан песием. Ел фасыллары турында сөйли белү.Каникулны ничек үткәру,Сабантуйда катнашу турында сөйләү.	8
	Барысы	68

Лингвистик белемнәр һәм аларны сөйләмдә куллану күнекмәләре

1. Исем – сүз төркеме белән таныштыру.
2. Исемнең иялек килеше белән таныштыру.
3. **Чы/-че -** исем ясагыч кушымчалары белән таныштыру.
4. Сыйфат – сүз төркеме белән таныштыру.
5. Чагыштыру дәрәҗәсендәге сыйфатлар белән танышу.
6. Синоним һәм антоним сыйфатларны сөйләмдә куллану.
7. 21дән 100 кадәр саннарны сөйләмдә куллану.
8. **Аннан соң** рәвешеһәм **һәр, һәркем, барлык,** алмашлыклары белән таныштыру.
9. Фигыль – сүз төркеме, аның хәзерге һәм үткән заман формалары белән таныштыру.
10. Билгеле үткән заман хикәя фигыльнең барлыкта күплектә 1,2,3 зат формалары белән таныштыру.
11. **–гына/-генә, -кына/-кенә** кисәкчәләре белән таныштыру.
12. **Янында, алдында, артында, турында** бәйлек сүзләрен сөйләмдә куллану.
13. **Ләкин, чөнки, шуңа күрә** теркәгечле җөмләләрне сөйләмдә куллану.
14. **Казан шәһәре, киемнәр кибете** – төзелмәләре белән таныштыру.
15. **Сәгать ничә? Сәгать ничәдә?** сорауларын һәм аңа җавапларны сөйләмдә куллана белү.

4 нче сыйныф

Бүлек исеме	Эш программасы бүлегенең кыскача эчтәлеге	Сәг.саны
Яңа уку елы котлы булсын!	Яңа уку елы башлана.Уку-язу әсбаплары. Яңа уку елына әзерлек. Минем эш урыным. Без дәрестә. Без контроль эш эшлибез.	11
Туган якның табигате. Кышкы уеннар	Нәрсә ул табигать? Һава торышы. Дару үләннәре. Кошлар – безнең дусларыбыз. Йорт һәм кыргый хайваннар. Кыргый хайваннар турында кыскача мәгълүмат. Кышкы табигать. Кышкы уеннар. Кар бабай ясау. Яңа ел бәйрәменә барабыз.	24
Мин һәм минем дусларым	Минем дустым. Дуслар арасындагы мөнәсәбәтләр.Чын дуслык.	9
Дүрт аяклы дусларыбыз	Дүрт аяклы дусларыбызның кыяфәтләре, гадәтләре. Дүрт аяклы дусларыбызга карата мөнәсәбәт.	7
Бәйрәмнәр	Язгы табигать. 8 Март – әниләр бәйрәме. Мин әнигә булышам. Карга боткасы.	6
Минем республикам	Татарстанның дәүләт символлары. Татарстанда яшәүче милләтләр. Без Казанга барабыз. Татарстан шәһәрләре.	5
Сәфәр һәм сәяхәт.	Җәйге табигать. Җәйге ял. Җиләккә бару.	6
	Барысы	68

Лингвистик белемнәр һәм аларны сөйләмдә куллану күнекмәләре

1. Исемнәрнең килеш белән төрләнешен сөйләмдә куллануны камилләштерү.
2. Тартымлы исемнәрнең күплек санда төрләнеше белән таныштыру.
3. Кушма, парлы исемнәрнең мәгънәләрен аңлап, сөйләмдә куллану.
4. Чагыштыру, артыклык дәрәҗәсендәге сыйфатларның мәгънәләрен аңлап, сөйләмдә куллану.
5. Вакыт рәвешләре (бүген, иртәгә, кичә, иртән) белән таныштыру.
6. **Монда, анда** рәвешләрен сөйләмдә куллану.
7. Тамыр, кушма, тезмә саннар белән таныштыру.
8. Мин, син зат алмашлыкларының иялек, юнәлеш, урын-вакыт килешләрендә сөйләмдә кулланышы.
9. **Кемдер, нәрсәдер** алмашлыклары белән таныштыру.
10. Билгесез үткән заман хикәя фигыльне барлыкта 3 затта сөйләмдә куллану.
11. **Ашыйсы килә, эчәсе килә** формалары белән таныштыру.
12. **Кебек** бәйлеген сөйләмдә куллану.
13. **Кадәр, соң** – бәйлекләре белән таныштыру.
14. Ян бәйлек сүзен юнәлеш, чыгыш, урын-вакыт килешендә куллану.
15. **Уйнарга яратам, уйный башлады** – төзелмәләребелән таныштыру.